

Raadsinformatiebrief

Onderwerp : Onderzoek naar geluidwerende voorzieningen Linden en Vianen
Aard : Actieve informatie
Portefeuillehouder : D.A.C. Sölez
Datum college/presidium : 16 november 2021
Afdeling : Openbare Werken/Projectenbureau
Openbaar : Ja, openbaar

In te vullen door de griffie

Nummer brief : 2021-96
Datum verzending : 18 november 2021
Nummer weekbericht : 2021-45

Aanleiding

Op 4 juni 2020 hebben wij een raadsinformatiebrief aan uw raad gezonden. Aanleiding voor de raadsinformatiebrieven was een verzoek van de Dorpsraad Linden om geluidswerende maatregelen te treffen langs de A73 om op deze manier de geluidsoverlast in het dorp te verminderen. In de raadsinformatiebrief is door ons aangegeven dat wij de haalbaarheid van dit verzoek zullen onderzoeken, alsmede voor de kern Vianen, welke een redelijk vergelijkbare situatie kent als de kern Linden. Deze gedachte wordt door de dorpsraad Vianen ook onderschreven.

Het onderzoek houdt onder meer in:

- a. Wat is er aan geluidsreductie mogelijk en welke invloed heeft het op de leefbaarheid.
- b. De (onmogelijkheid) van een landschappelijke inpassing.
- c. Wat zijn de mogelijk kosten en mogelijke opbrengsten?

Inhoud

1. Geen wettelijke plicht voor het nemen van geluidmaatregelen door de gemeente

Het wettelijk kader inzake geluidsreductie wordt gevormd door de Wet geluidhinder. In deze wet zijn geluidsgevoelige objecten gedefinieerd. T.a.v. deze objecten schrijft de wet voor dat er een voorkeursgrenswaarde van 48 dB is. Wordt deze norm overschreden dan dienen er maatregelen getroffen te worden, danwel een hogere grenswaarde te worden vastgesteld. Deze normstelling is echter niet van toepassing op bestaande situaties, maar slechts op nieuwe situaties, zoals bijvoorbeeld de realisatie van een nieuwe woonwijk. Hierin zit ook een belangrijk verschil tussen Linden/Vianen en bijvoorbeeld de Heeswijkse Kampen. Linden/Vianen betreft bestaande situaties, de Heeswijkse Kampen is een wijk in ontwikkeling.

Het staat de gemeente vrij om aanvullende maatregelen te nemen; de gemeente Cuijk is bevoegd om haar eigen geluidsbeleid te formuleren, welke verder gaat dan de wettelijke normering. De rechtvaardiging kan hiervoor gevonden worden in de behoefte aan het “verbeteren van het woon- en leefklimaat”.

2. Voorgaande besluitvorming

In het verleden is een aantal malen besluitvorming geweest over dit onderwerp. Met name vanuit de tijd dat er nog geen ZOAB op het wegdek van de A73 was aangelegd (periode 2005-2006) en er vragen kwamen over dit onderwerp. In 2012 is over dit onderwerp ook een RIB gestuurd naar de raad. De conclusies waren in die tijd; de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de wegbeheerder (Rijkswaterstaat) en te nemen maatregelen waren te duur.

3. Situatie in Linden

3.1 Algemeen

Los van de eerdere besluitvorming is met de dorpsraad Linden verkend of er maatregelen mogelijk zijn. Het college heeft van het project Heeswijkse Kampen geleerd dat er met relatief weinig middelen toch een behoorlijke voorziening kan worden gerealiseerd. Dit was mogelijk, omdat er bij de Heeswijkse Kampen overwegend met grondwallen is gewerkt, waarbij de kosten voor aanvoer van de grond laag lag.

Het lastige bij de kern Linden is dat daar de A73 omhoogloopt en voor een deel geen ruimte is voor de aanleg van grondwallen, alleen voor een scherm. De realisatie van een scherm leidt tot hoge kosten, daarom is vroegtijdig richting de dorpsraad Linden aangegeven dat dit voor het college geen serieuze optie is.

Wel is bezien of er met enkel de aanleg van geluidswallen een geluidsreductie kan worden gehaald. Vanwege het feit dat de hoogspanningsleidingen aan de westelijke zijde van de A73 vrijwel parallel lopen aan de A73 kunnen grondwallen niet zo hoog worden als aan de oostelijke zijde van de A73. Aan de oostelijke zijde zijn de wallen overwegend 10 meter hoog, aan de westelijke zijde varieert de hoogte tussen de 3,0 en de 9,0 meter.

De op tekening aangegeven rode strook betreft het tracé van de hoogspanningsleiding. Hier mogen geen grondwallen worden geplaatst. Met groen staan de grondwallen aangegeven. Er ontstaat een gat in de wal omdat er een weg doorheen loopt (variant 1). Dit probleem is alleen op te lossen, door de weg te verplaatsen (variant 2). Daarmee wordt een optimalere geluidssituatie bereikt, maar liggen de kosten wel hoger. Voor de realisatie is het noodzakelijk dat grond wordt verworven van het lokale Gilde.

Tevens is onderzocht of er mogelijkheden waren om de wal op het terrein van Rijkswaterstaat te realiseren (variant 3). In eerdere onderzoeken is door Rijkswaterstaat aangegeven daar geen medewerking aan te verlenen. Voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid dat Rijkswaterstaat nu wel bereid is de mogelijkheid te overwegen mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Langs de A73 is ter hoogte van Linden een bermstrook aanwezig met een breedte van circa 30 meter. Tot aan kilometer 91,7 is deze strook, behoudens enkele bomen, vrij van obstakels. Vanaf kilometer 91,7 bevindt zich een A-watgang in deze strook. De beschikbare ruimte bedraagt hier circa 18 meter. Indien optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte is een grondwal met een hoogte van circa 5,0 meter ten opzichte van de snelweg te realiseren. In het versmalde deel bedraagt dit 3,0 meter.

De eisen die Rijkswaterstaat stelt zijn onder meer:

- Herplantplicht van de te verwijderen bomen en struweel ter plaatse of elders
- Zodanige maatregelen nemen dat de hemelwaterafvoer van de snelweg gegarandeerd blijft
- Afkoopsom voor het onderhoud van de wal door Rijkswaterstaat

Variant 1

Variant 2

Variant 3

Reducties

In het algemeen worden verschillen vanaf (2 à) 3 dB als relevant aangemerkt. Dit is ook het verschil dat door de meeste personen nog als subjectief waarneembaar wordt aangemerkt.

De extra reductie van variant 2 t.o.v. variant 1 bedraagt circa 0,5 dB. De kosten voor variant 2 liggen echter aanmerkelijk hoger dan voor variant 1 vandaar dat variant 2 verder niet beschouwd wordt.

Variant 1

Reductie in dB	aantal woningen	
Meer dan 8	0	8 woningen
Meer dan 7	1	
Meer dan 6	0	
Meer dan 5	0	
Meer dan 4	3	
Meer dan 3	4	
Minder dan 3	75	

Woningen boven 48 dB voor maatregel	19
Woningen boven 48 dB na maatregel	14

Variant 3 RWS

Reductie in dB	aantal woningen	
Meer dan 8	0	16 woningen
Meer dan 7	1	
Meer dan 6	1	
Meer dan 5	3	
Meer dan 4	3	
Meer dan 3	8	
Minder dan 3	67	

Woningen boven 48 dB voor maatregel	19
Woningen boven 48 dB na maatregel	11

Zoals op te maken uit de tabellen bedragen de reducties in de kern Linden voor variant 1 globaal 3 tot 4 dB. Voor variant 3 ligt de reductie gemiddeld 1 dB hoger dan bij variant 1.

De conclusie is dat de reductie bij het toepassen van grondwallen tot een waarneembare reductie van geluid leidt, welke vergelijkbaar is met die aan de oostelijke zijde van de A73. Door het verplaatsen van de weg (variant 2) neemt de reductie nog verder toe, maar dat weegt niet op tegen de ingeschatte extra investeringen om deze weg te verplaatsen. Deze conclusie werd ook gedeeld door de dorpsraad van Linden zoals met hen op 6 maart 2020 is besproken.

3.2 Afhankelijkheden

De gemeente is anders dan aan de zijde van de Heeswijkse Kampen geen eigenaar van alle benodigde gronden, voor een deel moeten deze worden verworven. Richting de dorpsraad is aangegeven dat de inzet van de gemeente is om enkel minnelijk te verwerven voor agrarische waarden en partijen niet te dwingen tot verkoop middels het instrument van onteigening. Het belangrijkste deel dat verworven moet worden is van het lokale Gilde (variant 1 en 2, er is met het Gilde nog geen prijsovereenstemming bereikt) of van Rijkswaterstaat (variant 3).

Indien gebruik gemaakt gaat worden van de gronden van Rijkswaterstaat zal Rijkswaterstaat het onderhoud van de wal overnemen. Hiervoor dient dan wel een eenmalig vergoeding te worden betaald (zie financieel overzicht).

4. Situatie in Vianen

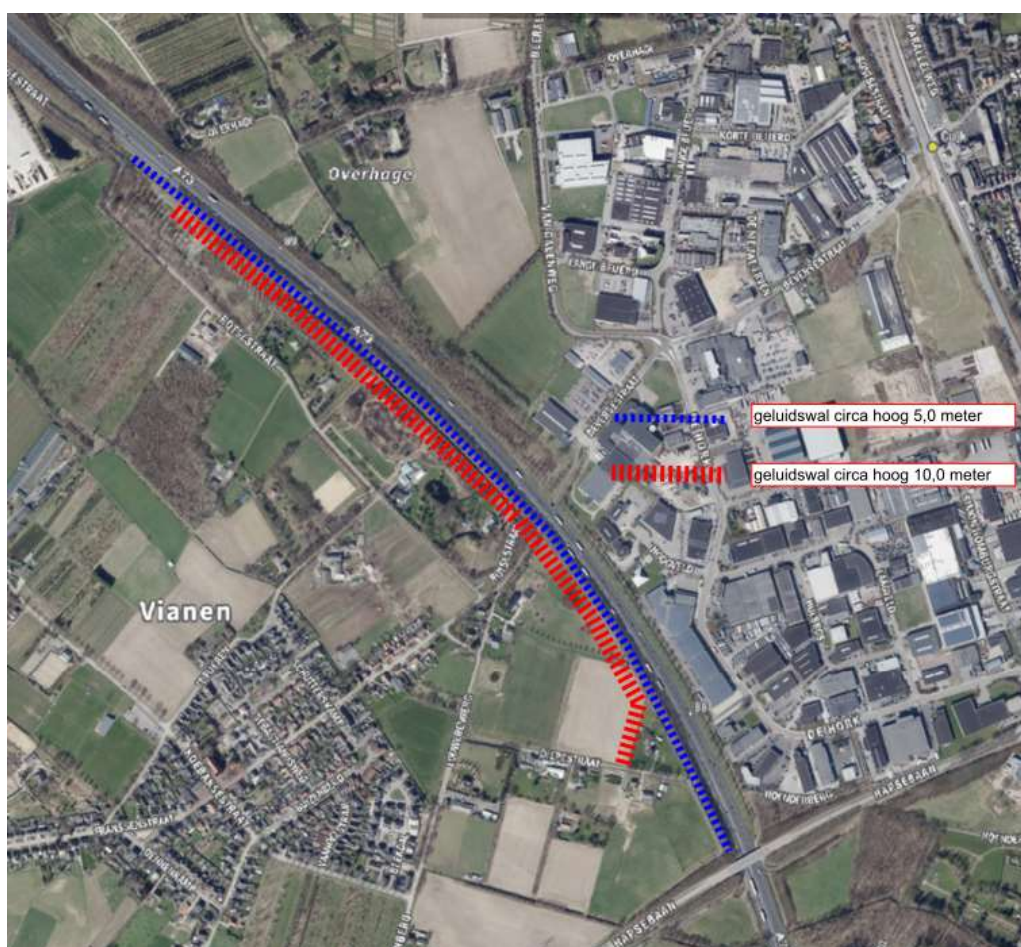
4.1 Algemeen

Al in 2012 is in de RIB aan de raad geconcludeerd dat bij het treffen van maatregelen bij Linden, wellicht ook Vianen om extra maatregelen zal verzoeken. Een dergelijk verzoek is niet afgewacht, maar ook de situatie bij Vianen is bezien. Ook in Vianen zijn 2 varianten onderzocht.

De eerste variant is een wal op de locatie van een huidige aanwezige wal (in eigendom van Rijkswaterstaat) waarbij deze huidige wal wordt verhoogd naar een hoogte van ca. 5 m.

De tweede variant betreft een nieuwe wal, ten westen van de huidige wal, tot een hoogte van ca. 10 m.

Navolgende figuur 2.1 geeft een indicatie van de ligging van de wallen in beide varianten.

4.2 Positie

De verschillen in reductie tussen de wallen van 5 en 10 m zijn, behoudens bij woningen op korte afstand van de A73, relatief beperkt en bedragen circa 0-3 dB. Daarnaast zou de 10 meter hoge wal grotendeels op particulier terrein gerealiseerd moeten worden waarbij rekening gehouden moet worden met mogelijk extra kosten vanwege de aankoop van die grond. Daarom wordt voorgesteld om een variant van 10 meter niet verder te onderzoeken.

4.3 Afhankelijkheden

De wal van 5,0 meter hoog kan grotendeels op grond van Rijkswaterstaat. Hier gelden dezelfde voorwaarden als bij Linden. In het eerste oriënterende onderzoek, waarop ook de geluidsberekeningen zijn gebaseerd, is ervan uitgegaan dat de volledige breedte van het beschikbare perceel gebruikt kon worden. Wel zal het nodig zijn om nog gronden van particulieren aan te kopen, omdat de strook grond welke in bezit is van Rijkswaterstaat welke nodig is om de wal op de plaatsen niet overal even breed is.

Nader onderzoek heeft tevens uitgewezen dat hier minder mogelijkheden zijn om op oppervlaktewater te lozen is er, ook in overleg met het Waterschap, gekozen om de wal aan de snelwegzijde niet aan te passen maar deze in hoogte door te zetten. De effectieve hoogte wordt hierdoor wel kleiner (4,60 meter).

Daarnaast is bij verdere uitwerking gebleken dat niet over de gehele lengte met hetzelfde profiel gerekend kan worden. Dit houdt in dat de effectiviteit van de wal dus ook lager is dan berekend.

De gemeente bezit, anders dan aan de zijde van de Heeswijkse Kampen verder geen van de benodigde gronden buiten het perceel van Rijkswaterstaat. Voor een 10 meter hoge wal moeten deze moeten dan ook worden verworven. Dit brengt hoge kosten met zich mee, zoals hierboven geconcludeerd wordt hier niet voor gekozen.

Daarnaast ligt het gebied ingeklemd tussen de A73 en een groot aantal particuliere terreinen. Het werkterrein is daarom moeilijk toegankelijk waarvoor extra kosten gemaakt dienen te worden.

4.4 Reductie

Onderstaande getallen zijn gebaseerd op een 5 meter hoge wal. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat deze hoogte niet overal gehaald kan worden in verband met de beschikbare ruimte. We hebben echter gemeend om de bevindingen in deze rapportage wel te vermelden gezien de aard van de belemmeringen.

In het algemeen worden verschillen vanaf (2 à) 3 dB als relevant aangemerkt. Dit is ook het verschil dat door de meeste personen nog als subjectief waarneembaar wordt aangemerkt. Bij de navolgende beoordeling van de berekende reducties is een verschil vanaf 3 dB (derhalve effectief hoger dan 2,5 dB) als relevant aangemerkt.

Reductie in dB	aantal woningen	
Meer dan 8	1	73 woningen
Meer dan 7	3	
Meer dan 6	8	
Meer dan 5	5	
Meer dan 4	25	
Meer dan 3	31	
Minder dan 3	229	

Woningen boven de 48 dB voor maatregel	63
Woningen boven de 48 dB na maatregel	18

Samengevat hebben 73 woningen baat bij het verhogen van de geluidswal. Daarnaast zitten in de huidige situatie 63 woningen boven de 48dB-grens. Na de maatregel nog 18 woningen.

5. Natuurwaarden

Voor beide locaties is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd.

Significant negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkelingen zijn in relatie tot de meest nabij gelegen Natura 2000 gebieden op voorhand uitgesloten. Wel dient nog een AERIUS berekening te worden opgesteld voor de uitvoeringswerkzaamheden.

Voor zowel Linden als Vianen geldt dat er nader onderzoek moet komen naar de kleine marterachtigen en alpensalamander. Mogelijk zijn hiervoor mitigerende maatregelen noodzakelijk. Het verwijderen van sleedoornpage moet worden voorkomen. Door het treffen van de juiste mitigerende maatregelen gaan we ervan uit dat de natuurwaarden wat dat betreft niet significant zullen afnemen.

Voor Vianen geldt dat de bestaande geluidswal volledig begroeid is met bomen en struikgewas en dat hier nog nader onderzoek moet plaats vinden maar verblijfplaatsen voor vleermuizen. Tevens dient dit gecompenseerd te worden. Dit kan mogelijk elders.

Daarnaast is het vrijwel zeker dan in de directe nabijheid van de wal bij Vianen minimaal één bewoonde dassenburcht aanwezig is. Mitigerende maatregelen zijn echter door de samenhang tussen das, burcht en leefgebied vaak erg complex en (dus) ook vrij duur.

Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of de natuurwaarden behouden kunnen blijven.

6. Landschappelijke inpassing

Geluidwallen zijn veel vriendelijker in te passen in het landschap dan geluidsschermen. Geluidwallen zoals in dit voorstel benoemd kunnen onderdeel worden van het landschap, de A73 aan het oog van de bewoners van Linden en Vianen onttrekken en een veel groene beleving geven. De wallen bieden ook gelegenheid voor versterking van de natuurwaarden. Op onderstaand plaatje een wensbeeld voor het vormgeven van de wallen.

7. Kosten en opbrengsten

De verwachte kosten bedragen staan in onderstaand overzicht beschreven. Tevens is bezien of er opbrengsten kunnen worden gegenereerd. We hebben een partij benaderd welke een concreet aanbod heeft gedaan om aan de oostelijke zijde van de A73 bij de Heeswijkse Kampen de geluidswal te huren om daar zonnepanelen te plaatsen. De opbrengsten welke hieruit kunnen voortvloeien overtreffen de kosten, waardoor de investeringen in Linden mogelijk budgetneutraal uitgevoerd zouden kunnen worden. De opbrengsten zouden nog kunnen worden versterkt als ook deze wallen gevuld kunnen worden met zonnepanelen. Probleem is echter dat het stroomnet een teruglevering aan het net niet aankan. De enige oplossing is dan om er een "energiecentrale" van te maken waarbij stroom wordt omgezet in waterstof.

Dat is wellicht een goede oplossing, maar vergt veel meer onderzoek om uit te werken. Om die reden is het niet gewenst om dit nu aan de mogelijke geluid reducerende maatregelen voor Linden te verknopen.

	Linden	Linden RWS	Vianen
haalbaarheidsonderzoek	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
projectbegeleiding en ambtelijke inzet	€ 25.000	€ 35.000	€ 35.000
aanvoer grond	€ 0	€ 0	€ 0
ruimtelijke procedures	€ 15.000	€ 25.000	€ 15.000
aankoop grond	€ 75.000	€ 0	€ 0
Afkoop onderhoud wal (*)	€ 0	€ 50.000	€ 20.000
HWA-afvoer incl maatregelen	€ 0	€ 250.000	€ 0
aanpassen fietspad	€ 70.000	€ 0	€ 0
verleggen inrit Den Drul nr 2	€ 10.000	€ 0	€ 0
kappen bomen en herplantplicht	€ 10.000	€ 5.000	€ 150.000
eventuele aanvullende eisen Enexis	€ 0	€ 0	€ 0
Compensatie natuur (mitigerende maatregelen) (**)	€ 25.000	€ 15.000	€ 150.000
Verduikering watergang	€ 35.000	€ 0	€ 0
Extra maatregelen toegankelijkheid werkterrein	€ 0	€ 0	€ 35.000
<i>Subtotaal</i>	€ 280.000	€ 395.000	€ 420.000
Onvoorzien 25%	€ 70.000	€ 98.750	€ 105.000
Totaal	€ 350.000	€ 493.750	€ 525.000

(*) Van RWS wordt nog een kostenindicatie verwacht. De getallen zijn geheel indicatief.

(**) De kosten voor het verplaatsen van een dassenburcht zijn niet op voorhand in te schatten.

8. Wet Arhi

Er is in deze fase van besluitvorming geen afstemming in het kader van de Wet Arhi noodzakelijk omdat er nog geen onomkeerbaar besluit wordt genomen waarbij sprake is van grote financiële consequenties. Dat zal pas het geval kunnen zijn na afronding van het onderzoek en bij het eventueel beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet door de raad.

9. Samenvatting en vervolg

Er bestaat voor de gemeente geen wettelijke verplichting om extra geluidsmaatregelen te treffen in Vianen en Linden. Ook voor Rijswaterstaat bestaat op dit moment niet een dergelijke verplichting. Voor zowel de realisatie van een grond/geluidswal aan de westzijde van de A73 ter hoogte van de kerkdorpen Linden als Vianen blijkt dat een geluidsreductie voor een groot aantal nabij de A73 gelegen woningen bereikt kan worden die het wooncomfort zullen laten toenemen.

In bovenstaand financieel overzicht staat welke kosten hiermee gepaard gaan. Hiervoor staan geen middelen gereserveerd in de gemeentelijke begroting.

De realisatie van een wal nabij Linden wordt op termijn meer kansrijk geacht dan nabij Vianen gelet op beschikbaarheid/eigendom van de benodigde ondergrond.

Ons college constateert verder dat zowel de kernen Vianen als Linden in vergelijking tot andere dorpskernen binnen het Land van Cuijk het dichtst gelegen zijn ten opzichte van de twee snelwegen binnen onze regio waar nog geen geluidswallen zijn gerealiseerd (Heeswijkse Kampen en Maasbroeksche Blokken liggen weliswaar dicht bij respectievelijk de A73 en A77, maar daar zijn inmiddels geluidswallen gerealiseerd).

Ons college doet daarom de oproep aan de nieuwe gemeenteraad van het Land van Cuijk het in deze RIB genoemde onderwerp/analyse verder te onderzoeken.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Cuijk,

drs. R.H.M.A. Rongen
secretaris

mr. W.A.G. Hillenaar
burgemeester